

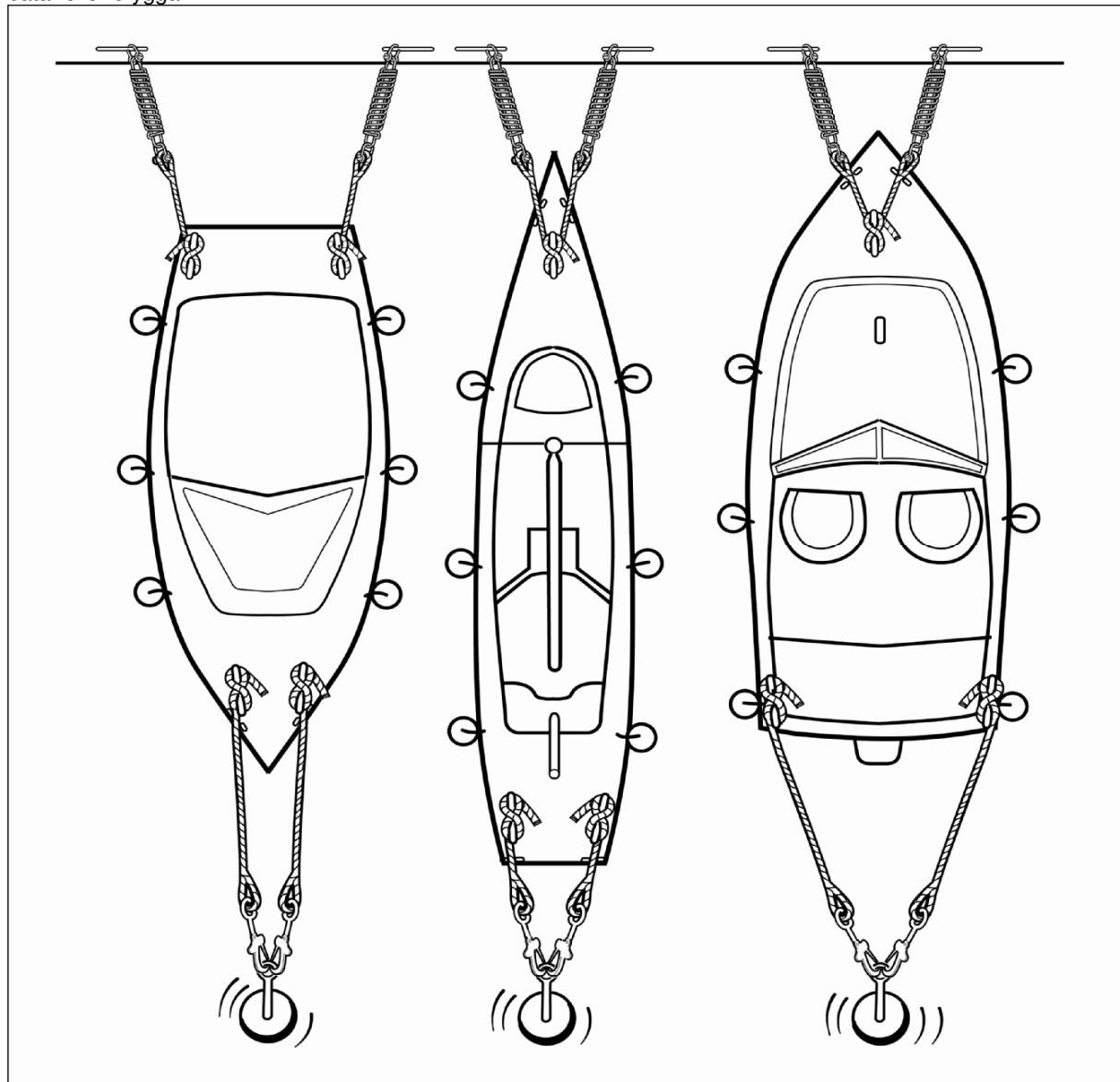
FÖRTÖJ ALLTID FÖR STORM

VID FÖRTÖJNING MELLAN BRYGGA OCH BOJ ELLER PÅLE måste Du först förvissa Dig om att bryggan och pålen håller för båten. Sedan måste Du se till att båten ligger "åt rätt håll" dvs. att hon vakar på bästa sätt. Detta innebär att båten bör ligga med fören mot den förhärskande sjö- eller vindriktningen. Det är tyvärr vanligt att särskilt utombordsmotorbåtar och båtar med INU-drev som förtöjs med aktern mot sjön, vattenfylls och sjunker. Tänk på att även svallvågor kan vattenfylla båten.

Linans längd mellan båt och boj eller mellan båt och påle skall helst inte understiga halva båtlängden och inte vara kortare än tre meter. Men avståndet får inte heller bli så stort att båten kan driva mot intilliggande båtar eller bryggan.

Tänk på att båtar med stort vindfång utgör en extra belastning på förtöjningsanordningarna.

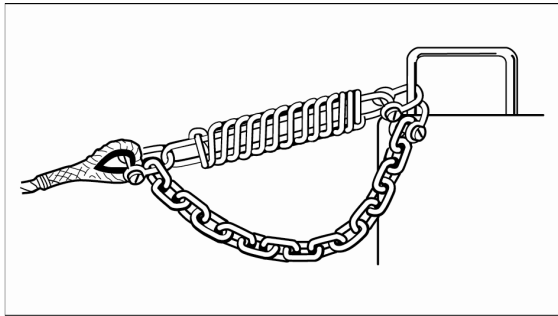
Är utrymmet så begränsat att båtarna måste ligga uppsträckta mellan brygga/boj eller brygga/påle skall två bryggstampar användas. Dessa bör förses med fjäderanordningar och säkras förbi de fjädrande delarna. Inte minst vid förtöjning vid pontonbryggor är det viktigt med fjädrande bryggförtöjning eftersom pontonens och båtens rörelser vid sjöhävning förvärrar rycket. Vid hårt väder blir det stora påkänningar både för och akter. Det är därför nödvändigt att Du har tillräckligt dimensionerat förtöjningsgods.

Rekommendationstabell för utläggning av bojtyngd respektive kätting

Båtstorlek Depl. i ton	Tyngdens vikt i vattnet (minst)		Kättingdimension (minst)	
	Skyddad förtöjningsplats	Utsatt läge	Skyddad förtöjningsplats	Utsatt läge
Upp till 2 ton	200 kg	300 kg	3/8"	7/16"
Upp till 3 ton	300 kg	450 kg	3/8"	7/16"
Upp till 4 ton	400 kg	600 kg	3/8"	1/2"
Upp till 5 ton	500 kg	750 kg	3/8"	1/2"
Upp till 6 ton	600 kg	900 kg	7/16"	1/2"
Upp till 7 ton	700 kg	1050 kg	7/16"	5/8"
Upp till 8 ton	800 kg	1200 kg	7/16"	5/8"

Vid förtöjning i ring- eller öglebult, bojögla eller liknande bör tågvirket splitsas och förses med kaus av rostfritt stål eller galvaniserat järn. Kausen schacklas sedan fast i ringen eller öglan. Den vanliga karbinhaken är direkt olämplig medan den självsäkrande haken går bra att använda — dock ej vid förtöjning på svaj. Det finns även förtöjningsfjädrar av gummi, som är bra. När sådana användes är det mycket viktigt, att tillverkarens rekommendationer beträffande tågvirke nogga följes.

KÄTTINGENS LIVSLÄNGD

varierar betydligt alltefter bottenbeskaffenheten och graden av vattenföroreningar, salthalt m.m. på förtöjningsplatsen. Kontrollera därför helst varje år att kättingens kondition är tillfredsställande. Om det inte går att kontrollera kättingen på land kan en sakkunnig grodman besiktiga den. Som tumregel för en bojkättings livslängd gäller att

5/8" kan stoppa ca 10 år

1/2" kan stoppa ca 6 år

7/16" kan stoppa ca 5 år

3/8" kan stoppa ca 4 år

I längden blir inköp av grövre kätting billigare — man behöver ej byta så ofta. Galvaniserad kätting kan ersättas av vanlig "svartkätting", ty galvaniseringen skavs snart bort.

BOJTYNGDEN

skall i första hand fungera genom sin tyngd för att motverka båtens lyftkraft vid sjöhävning. I andra hand skall den fungera genom sin friktion mot botten. Bojtyngdens vikt i vattnet skall vara minst 200 kg. För båtar som väger över två ton kan Du räkna med att bojtyngdens vikt i vattnet bör vara 100 kg per båtens vikt i ton. En 3-tonsbåt skall alltså ha en bojtyngd på minst 300 kg i vattnet. För förtöjningsplats med utsatt läge (se noten på sid 4) bör vikterna ökas med ca 50 %. 3-tonsbåten bör sålunda ha en bojtyngd på minst 450 kg i vattnet.

Bojtyngdens kättingögla skall vara kraftigt dimensionerad så att den får lång livslängd. Om bojtyngden tillverkas av betong rekommenderas riklig järnarméring samt steninblandning.

Vid val av bojplats måste bottenförhållandena undersökas. Förvissa Dig om djupet närmast omkring så att bojtyngden inte kan hamna djupare än vad som avsetts.

FENDRAR

är nödvändiga för att skydda både Din egen och andras båtar. Därför skall Du alltid ha rejäla fendrar i tillräckligt antal (minst sex) då båten ligger vid brygga eller kaj, även om ingen annan båt finns i närheten.

POLLARE, KNAPAR, ÖGLEBULTAR etc.

måste vara så stora att förtöjningsgodset kan göras fast ordentligt i dem och så kraftiga att de håller för stora påkänningar, t.ex. vid bogsering. De skall vara väl rundade så att tågvirket inte utsätts för extra nötning. Fastsättningen i skrovet skall vara utförd med genomgående bultar och muttrarna skall vara låsta t.ex. med dubbla muttrar eller genom stukning av gångorna. Invändiga förstärkningar i däckets skall finnas så att inte pollare och knapar etc. kan lossna vid kraftiga ryck.

TÅGVIRKET

som används vid båtens förtöjning skall ha hög draghållfasthet och vara motståndskraftigt mot nötning, chockverkan, solljus och röta. Det bör vara elastiskt men det får inte töja sig alltför mycket.

Numera är nästan allt tågvirke tillverkat av syntetiskt material. Populärt brukar man tala om nylon som en gemensam benämning för allt syntetmaterial. Detta är emellertid felaktigt och kan leda till missförstånd.

Det finns olika syntetiska tågvirkesmaterial, men som förtöjningsgoods rekommenderas endast treslaget tågvirke av långfibrig polyamid eller polyester, s.k. "silke". Kortfibrigt material, s.k. "ull", skall undvikas. "Silket" har hög brottgräns, men eftersom klen dimensionerat tågvirke lättare nöts av, är det tillrådligt att överdimensionera förtöjningsgodset.

Vid valet av dimension kan följande vara till vägledning:

Roddbåt med utombordsmotor skyddad plats: ca 10 mm, utsatt läge: ca 12 mm

Utombordsmotorbåt ca 5 m: skyddad plats: ca 12 mm, utsatt läge: ca 16 mm
Motor- eller segelbåt upp till 3 ton: skyddad läge: ca 16 mm, utsatt läge: ca 20 mm
Motor- eller segelbåt upp till 3 – 6 ton

Hållfasthetstabell för 3-slaget syntetiskt tågvirke

08 mm polyamidsilke: 1200kg, polyestersilke: 1000kg
10 mm polyamidsilke: 1900kg, polyestersilke: 1600kg
12 mm polyamidsilke: 2800kg, polyestersilke: 2200kg
14 mm polyamidsilke: 4000kg, polyestersilke: 3300kg
16 mm polyamidsilke: 5000kg, polyestersilke: 4000kg
20 mm polyamidsilke: 8000kg, polyestersilke: 6000kg
24 mm polyamidsilke: 10000kg, polyestersilke: 9000kg

SCHACKLAR

skall vara smidda (således ej gjutna) och hör vara minst lika grova som boj kättingen (kättinggodsets diameter).